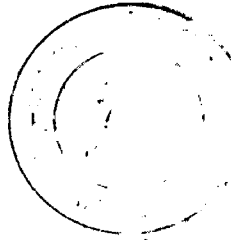

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

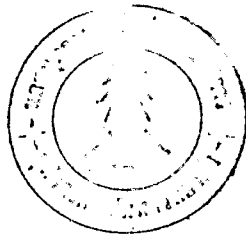
การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นคุณค่าของมนุษย์นอกจากจะประกอบด้วยความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพแล้ว

ความเป็นผู้มีจริยธรรมยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง หากผู้มีความรู้ความสามารถสูงขาดความสำนึกในเรื่องความดีแล้ว อาจใช้ความรู้ไปในทางที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคมได้ ดังที่เคยมีข่าวในหนังสือพิมพ์เมื่อไม่นานมานี้ว่า มีบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งใช้ความรู้ผลิตเครื่องสำอางปลอมขายเป็นเวลายาวนานปี แสดงให้เห็นว่าความรู้ที่เขาได้รับมาทางพุทธิศึกษาและหัตถศึกษา¹นั้นไม่ได้ทำให้เขาเป็นคนดีขึ้นมาเพราะขาดจริยศึกษา¹

และในเรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้เคยทรงมีพระราชหัตถเลขาถึงสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสมีข้อความตอนหนึ่งว่า

ต่อไปภายหน้าคนที่ได้เล่าเรียนคงประพฤติตัวดีกว่าคนที่ไม่ได้เล่าเรียนนั้นหาถูกไม่ คนที่ไม่มีความเป็นเครื่องค้ำประกันความดีจะหันไปหาทางทุจริต ครอบงำโกงไม่คอยลดลง หรือโกงไม่สนิถารุมมากก็โกงสูงยิ่งขึ้น การที่หักใหญ่อ่านอักษรวิธีไม่เป็นเครื่องฝึกหัดให้คนดีและชั่วเป็นแต่ได้วิธีสำหรับจะเรียนความดีความชั่วได้

¹สมพร เทพสิทธิ์า, "คำกล่าวปราศรัย," คู่มือครูจริยศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คำรงการพิมพ์, 2520), หน้า 1.

คลองจีน¹

จากพระราชปรารภดังกล่าว แม้ให้เห็นว่า การศึกษาค้นพบวิธีศึกษาอย่างเดี่ยว ไม่เป็นการเพียงพอ ฉะนั้นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่มีคณาจารย์เพียงให้ประชากร เป็นคนฉลาดมีความรู้กว้างขวาง อ่านเขียนได้คล่องหรือประกอบอาชีพใดเก่งเท่านั้น แต่ต้อง ได้รับความฝึกหัดอบรมให้เป็นพลเมืองที่อยู่ในศีลธรรม ดังนั้นจริยศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งใน การที่จะยกระดับคนขึ้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

เมื่อทุกคนในชาติได้พัฒนาจิตใจจนเจริญแล้วก็จะ เป็นพื้นฐานอันสำคัญในการพัฒนา ประเทศให้เจริญก้าวหน้า และประชาชนในชาติก็จะมีแต่ความสุข ประเทศที่น่าจะเป็นตัวอย่าง ได้คือไคแกญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นนั้นได้รับการศึกษาค้นพบวิธีศึกษาที่เยี่ยมทั้งในด้านความเสียสละ เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ มีความ ชยันหมั่นเพียรซื่อสัตย์และอดทน ฯลฯ คุณธรรมเหล่านี้แหละที่เสริมสร้างประเทศญี่ปุ่นให้เจริญ ก้าวหน้าไปแทบทุกด้าน จนกระทั่งเป็นประเทศมหาอำนาจในเอเชียหรือในโลก²

ในการจัดการศึกษาของไทยตั้งแต่ เริ่มการศึกษาในระบบ โรงเรียนเป็นต้นมารัฐได้ เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาค้นพบวิธีศึกษามาโดยตลอดโดยถือเป็นองค์หนึ่งของการ จัดการศึกษาในแผนการศึกษาชาติมาทุกฉบับ³ แต่ในการจัดการศึกษาเน้นยังขาดการนำพาตลอด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹ "ความสำคัญของจริยศึกษา," บทนำวิทยาสาร วิทยาสาร 5 (กันยายน 2513): 2.

² มนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, "จริยศึกษาช่วยพัฒนาประเทศ," ประชาศึกษา 8(มีนาคม 2521) : 37.

³ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, คู่มือครูสอนจริยศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำราโรงพิมพ์, 2521) หน้า 27 - 29.

การพัฒนาจริยศึกษาเท่าที่ควร รวมทั้งหาวิธีการพัฒนาจริยศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สภาพสังคมไทยในปัจจุบันเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย สมาชิกของสังคมเต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว การเอาตัวเขาเปรียบ การกดขี่ข่มเหง การฉวยโอกาสโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น อาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ฯลฯ ความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาจริยธรรมให้แก่สมาชิกของสังคมจึงต้องจัดให้มีขึ้นอย่างเร่งด่วนและจริงจัง และในฐานะที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคม เพื่อความเจริญก้าวหน้าและสันติสุขของสังคมเอง สถาบันโรงเรียนจึงเป็นแหล่งสำคัญในการพัฒนาจริยธรรม¹ เพราะสถาบันโรงเรียนคือ แหล่งหล่อหลอมคนในชาติ เพื่อเตรียมคนออกไปเป็นพลเมืองที่ดี รับผิดชอบประเทศชาติร่วมกันในอนาคต เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ กังพระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่พระราชทานแก่เด็กไทยเนื่องในปีเด็กสากลว่า

เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระหน้าที่รับผิดชอบในการธำรงรักษาอิสรภาพ และความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมให้มีความสามารถสร้างสรรประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจให้ปราศจากกิเลสตัณหาอันคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคนที่จะร่วมมือกันกระทำ ความรู้ความดี ความเจริญงอกงามทั้งปวง จึงจะแผ่ไพศาลออกไปไม่มีประมาณ เป็นพื้นฐานของการพัฒนาไปสู่สืบไป²

ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของชาติ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาจริยศึกษาในโรงเรียนอย่างเร่งด่วนและจริงจัง

¹ กীরติ ศรีวิเชียร, "การจัดจริยศึกษาในโรงเรียน," ครูปริทัศน์ 10 (ตุลาคม 2522) : 30.

² "พระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระราชทานเนื่องในปีเด็กสากล," มิตรครู 2 (มกราคม 2522) : 5.

เริ่มแต่ระดับชาติได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 (พ.ศ. 2526 - 2530) ได้วางแผนการพัฒนาการศึกษาต่าง ๆ ไว้ 10 ประการ หนึ่งในสิบประการคือ "ปรับปรุงจริยศึกษาอย่างเร่งด่วน"¹

ทางด้านแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 ได้วางนโยบายของการจัดการศึกษาในด้านจริยศึกษาตามแนวนโยบายของรัฐไว้ในหมวด 6 ข้อ 50 "รัฐพึงจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดสำนึกในคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมจริยธรรมตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม"² ส่วนกรมการศาสนาได้วางนโยบายของกรมในเรื่องการจัดจริยศึกษาไว้ว่า "งานส่งเสริมจริยศึกษาและเผยแพร่ศีลธรรมวัฒนธรรมเป็นงานสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งที่กรมการศาสนาถือเป็นหน้าที่อันเร่งด่วน จำต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย"³

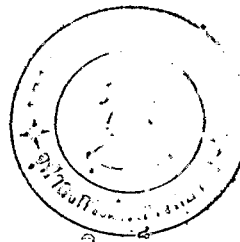
นอกจากระดับชาติหรือหน่วยงานของชาติยังมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านจัดการพัฒนาจริยศึกษาให้แก่ประชาชนแล้ว ยังมีบุคคลสำคัญที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านจัดการศึกษาหรือมีส่วนเกี่ยวข้องของต่างได้ให้ความสำคัญในการจัดจริยศึกษาในโรงเรียนไว้ เช่น กอ สวัสดิคพานิชย์ ได้ชี้ให้เห็นถึงภาระหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาไว้ว่า "ถ้าเด็กที่เราสอนเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสัมมาคารวะ เป็นผู้เชื่อมั่นในหลักธรรมอันดี และเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย จึงถือว่าโรงเรียนได้ทำหน้าที่สมบูรณ์แล้ว"⁴

¹ มงคล อลาละพด, "ในแผ่นดินไทย," มิตรครู 3 (สิงหาคม 2522) : 28.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "จริยธรรมกับการจัดการศึกษา," การศึกษาแห่งชาติ 5 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2522) : 2.

³ กรมการศาสนา, คู่มือครูจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2520), (บทนำ).

⁴ กอ สวัสดิคพานิชย์, "การวางโครงการโรงเรียนเพื่อส่งเสริมจริยศึกษา," มิตรครู 15 (กันยายน 2522) : 7.

ความคิดเห็นดังกล่าวตรงกับความคิดเห็นของ ยุกา อุดมศักดิ์ ซึ่งกล่าวไว้ในเรื่อง
นี้ว่า

เป้าหมายของการจัดการศึกษามุ่งให้คนมีทั้งความรู้และความดี การศึกษาและการ
เรียนการสอนที่สมบูรณ์จะต้องส่งเสริมทั้งความรู้และคุณธรรมประกอบกันไปสถาน
ศึกษาที่ให้ความรู้ทางคานวิชาการรู้อย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงเรื่องคุณธรรม
จริยธรรม และมนุษยธรรมที่สูงแล้ว นับว่าสถานศึกษานั้นยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าภาระหน้าที่ที่สำคัญของ โรงเรียนที่สำคัญประการหนึ่ง
คือการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียน โดยคงถือว่า "การให้การศึกษาคานจริย-
ธรรมนั้นมีความจำเป็นเท่า ๆ กับอาหารที่มีความจำเป็นต่อพืชและสัตว์"² และ "พื้นฐาน
ของการพัฒนา และเสริมสร้างพลังของชาติอยู่ที่การจัดจริยศึกษาเป็นสำคัญ"³

✕ จากการจัดการศึกษาของชาติที่ผ่านมา แม้ว่าจริยศึกษาจะได้รับการยอมรับว่ามี
ความสำคัญและรัฐก็จัดการศึกษาคานนี้มาตลอด แต่จริยศึกษาก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาไปเท่า
ที่ควรเพราะ ปัญหาเรื่องจริยธรรมเป็นปัญหาสากลของสังคมพัฒนาทุกแห่ง สำหรับปัญหาจริย-
ธรรมในสังคมไทยนั้น คมีผู้ถกเถียงหาสาเหตุกันมากมาย แต่เมื่อพบสาเหตุแล้วก็ยากที่จะ
แก้ไข เพราะแหล่งที่จะแก้ไขนั้นประกอบด้วยหลายองค์กร ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียนไปจน
ถึงสังคม ความสับสนเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องจริยธรรมคนบางกลุ่มยังคงนำจริยธรรมและ

¹ มงคล ฮาละพล, "ในแผ่นดินไทย," : 29.

² ช่าง บั้วศรี. "ความมุ่งหมายของการสอนจริยศึกษาในโรงเรียน," การศึกษา
เอกชน 2 (ตุลาคม 2517) : 10.

³ รังสฤษดิ์ เขาวนศิริ, คู่มือครูสอนจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 (กรุงเทพ-
มหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2520) หน้า 119.

ศาสนาอายุพันกันอย่างแน่นอน ในขณะที่คนบางกลุ่มยอมรับว่า จริยธรรมเป็นสิ่งสากลที่มนุษย์ทางชาติทางศาสนา และอุดมการณ์จะมีหลักการที่ไม่ขัดแย้งร่วมกันได้

อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งในการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่ประชาชนนั้นคือ ผู้ทำการฝึกอบรมคนนี้ ยังขาดความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ โดยเฉพาะธรรมชาติของการพัฒนาจิตใจของเยาวชนไทย การที่บิดามารดาอบรมสั่งสอนลูกก็คือ การที่ครูอาจารย์สอนนักเรียน หรือการที่นักสอนศาสนาอบรมศีลธรรมแก่เด็กและผู้ใหญ่ก็จะได้ผลดีและคงทนถาวร ถ้าผู้ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้เข้าใจหลักจิตวิทยาของมนุษย์ ซึ่งจะทำให้รู้จักวิธีอบรมสั่งสอนและเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับจริยธรรม ระดับสติปัญญา อารมณ์ของผู้รับการอบรมแต่ละกลุ่มแต่ละระดับ²

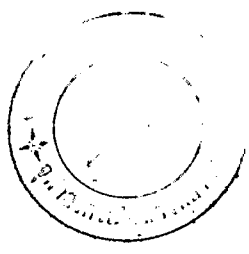
ในคานสถานัน โรงเรียนซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาจริยศึกษาให้กับเยาวชนโดยการจัดจริยศึกษาในโรงเรียนนั้น เทพที่มานามิอุปสรรคและปัญหาหลายประการทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประสบการณ์ในการจัดจริยศึกษาได้ให้แนวคิดและรวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

✓ อรุณศรี อนันตศิระชัย ได้สรุปย่อรายงานการประชุมเรื่อง การประเมินผลนักเรียนโดยเห็นจริยศึกษาในเอเชีย ซึ่งกลุ่มประเทศสมาชิกยูเนสโกในเอเชียจัดขึ้น ณ กรุงโตเกียวประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 12 กันยายน ถึง 10 ตุลาคม 2521 พบว่า ปัญหาของการจัดการจริยศึกษาในเอเชียมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ① ส่วนใหญ่ยังสอนจริยศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศาสนา
- ② ส่วนใหญ่ไม่มีครูสอนจริยศึกษาโดยตรง

¹สุภางค์จันทวานิช, "จริยธรรมกับการศึกษา," การศึกษาแห่งชาติ 5 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2522) : 2.

²บุญยิ่ง เจริญยิ่ง, ดวงเคื้อม พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉีก, คู่มือครูจริยศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คำรงค์การพิมพ์ 2522), หน้า 2.

ส่วนใหญ่ไม่มีหนังสือเรียนสำหรับวิชา

ส่วนใหญ่ยังประเมินผลนักเรียนโดยใช้วิธี Formal Procedures มากกว่า Informal Procedures¹

ส่วนการศึกษาจ วิชาขงไทยนั้นมปัญหาทังคานหลักสูตร บูดอน วัธีการเรียน การสอน บูดอน กล่าวคื "ครูก็สอนอยางขอไปที นักเรียนก็เรียนเพื่อใหหมคหัวโมง ผลที่คจวิชาจึงไม่มี"² ส่วนในคานการสอนนั้น วัธีการสอนคืธรรมและการพัฒนา บุคลิกภาพในคานคุณธรรมของนักเรียนนั้นยังคยอยมมาก"³

มนัส รัตนคิลก ณ ภูเก็ท คอกล่าวถึงปัญหาของการจจจวิชาที่ทาใหไม่ประสบ ผลสำเร็จเท่าที่ควรไว้ว่า "เราจัดการเรียนการสอนจวิชาแบบใหคานใหจคใหทองจํา เพื่อที่จะคอบคําดมหรือขอสอบมากกว่าการใหปฏิบัติจจริง ๆ อยางสม่าเสมอตลอดไปจนเป็น นิสัยที่คคคคัวไป สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ"

1. เนื้อหาวิชามากเกินไปแต่เวลาจำกัด
2. ระเบียบการวัดผลไม่เอื้ออำนวยนัก วัดแต่คานความจํา
3. จํานวนนักเรียนมากเกินไปกว่าที่ครูศจดูแลค้ทั่วถึงและใกล้ชิด⁴

อํานวย ทะพิงค้แก และชยันต ~~สุนทรวิจิตร~~ คอกล่าวถึงปัญหาของการปลุกฝงจวิชา ธรรมของเยาวชนไทยไว้ว่า

¹ อรุณศรี อนันตศิริชัย, "การประเมินผลนักเรียนโดยเน้นจวิชาในเอเชีย," ลามัญศึกษา 6 (มิถุนายน 2522) : 56 - 57.

² บุญมัน ศ.นพคุณ, บ้านกับวัด (พระนคร : โรงพิมพ์ธรรมบุษชา, 2516), หน้า 99.

³ วิรุทธ วิเชียรโชติ, ประชาธิปไตยของชาวบ้าน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ พิมเนศ, 2516), หน้า 157.

⁴ มนัส รัตนคิลก ณ ภูเก็ท, "จวิชาช่วยพัฒนาประเทศ," ประชาศึกษา :

จุดอ่อนของการจัดการศึกษาในด้านการปลูกฝังจริยธรรมนั้นเกิดขึ้นภายในระบบการศึกษาเอง ซึ่งได้แก่

1. คานหลักผู้สอน หลักสูตรจริยธรรมที่ใส่สอนในโรงเรียนเมื่อเทียบกับวิชาอื่นแล้วยังมีสัดส่วนน้อยไปและยังไม่ปรับปรุงให้ทันสมัย
2. คานวิธีสอน วิธีการสอนที่ไรกันอยู่ในโรงเรียนเป็นลักษณะของการสั่งสอน Directive Teaching ซึ่ง เปาโลเฟร์ (Paulo Freire) เรียกการสอนแบบนี้ว่า Banking System of Teaching ซึ่งเฟร์เห็นว่าเป็นการลดคุณค่าของมนุษย์ และจำกัดเสรีภาพในการเรียนของผู้เรียน
3. คานผู้ทำหน้าที่สอน มีปัญหา 3 ประการเกี่ยวกับครูผู้สอนคือ คุณสมบัตินานาที่ และการวางตัวในฐานะตัวอย่าง ประการแรกครูสอนจริยธรรมไม่ได้รับการเตรียมตัวมาโดยตรงเป็นผู้บังคับในการสอนวิชาอื่นแล้วถูกมอบหมายให้มาสอนวิชานี้ จึงขาดความเข้าใจ และเกิดความเบื่อหน่ายในภาระหน้าที่ที่กลายเป็นปัญหาประการที่สอง และประการที่สามคือครูไม่วางตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ครูหลายคนไม่ประพฤติในสิ่งที่สอนแก่เด็ก¹ x

ในการสัมมนาเรื่อง การพัฒนาจริยศึกษาของวิทยาลัยครู ซึ่งกรมฝึกหัดครูจัดขึ้น ณ หอประชุมยูนิเซฟ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 6 - 10 สิงหาคม 2522 ที่ประชุมกลุ่มย่อยของการสัมมนาได้อภิปรายถึงปัญหาการสอนจริยศึกษาในวิทยาลัยครู เทาที่มานมาและเป็นอยู่ในขณะนี้โดยแบ่งเป็น 6 กลุ่มย่อย ปัญหาที่พบจากการร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของสมาชิกพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารยังให้ความสนใจต่อการพัฒนาจริยศึกษาไม่เท่าที่ควร
2. ครูอาจารย์ยังมีพฤติกรรมทางจริยศึกษาไม่เพียงพอต่อการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและชุมชน
3. บุคลากรด้านอื่น ๆ ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจริยศึกษาเท่าที่ควร

¹ อำนวย ทะพังก์แก, และชยันต์ ชุมวิสุตกร, "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการศึกษา," การศึกษาแห่งชาติ 5 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2522) : หน้า 39 - 40.

4. นักศึกษายังมีพฤติกรรมทางจริยศึกษาไม่พอในสายคาของครูอาจารย์ และชุมชน และนักศึกษาเอง ยังไม่เห็นคุณค่าของจริยศึกษาเท่าที่ควร

5. สภาพแวดล้อมทั้งภายในสถานการศึกษาและสิ่งแวดล้อมภายนอกยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาจริยศึกษาคือพอ¹

าสา

การแก้ปัญหาการจัดจริยศึกษาในสถานศึกษานั้น วิธีหนึ่งคือการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของความตองการของสังคม การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับเดียวของประเทศที่คนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาเพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับ และรัฐจัดให้ฟรีได้ เปลี่ยนมาใช้หลักสูตรประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2521 ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2520 " เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 และสภาพเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และวิชาการสาขาต่าง ๆ"²

โครงสร้างของหลักสูตรจริยศึกษาปีพุทธศักราช 2521

จริยศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีจุดประสงค์เฉพาะ วิชาคือ

1. สามารถควบคุม กาย วาจา ใจ อยู่ในขอบเขตที่พึงงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้
2. ให้สามารถรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย³

¹กรมการฝึกหัดครู "เอกสารการสัมมนาการพัฒนาจริยธรรมของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ," กรุงเทพมหานคร : กรมฝึกหัดครู 2522. (คัดสำเนา)

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2520), หน้า ก.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 258.

จากจุดประสงค์ดังกล่าวจริยศึกษามุ่งให้ผู้เรียนสามารถควบคุมความประพฤติ
 ของตนให้อยู่ในขอบเขตที่พึงงาม มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง โดยให้ผู้เรียน
 ได้เรียนรู้ คุฏฐิปฏิบัติกิจกรรมฝึกฝนคุณธรรมอยู่เสมอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว หลักสูตร
 จึงได้จัดหัวข้อของจริยธรรมให้เป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาตลอดหลักสูตร
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวม 30 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. การไม่ประทุษร้ายทำลายชีวิตและร่างกายของคนและสัตว์
- ✓ 2. ความเมตตาากรุณา
3. การไม่โลภและไม่ขโมย
- ✓ 4. ความเชื่อเพื่อพ่อแม่และการเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
- ✓ 6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง ไม่ยุ่งให้แตกแยก
- ✓ 8. การมีสติจะและความจริงใจ
- ⑨ การไม่หลงและเสทสิ่งเสทศึคให้โทษ
- ✓ 10. ความเป็นผู้มีสัครู้จัคยับยั้งชั่งใจ รับผิดชอบชั่วดี
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความสะอาดและความเกรงกลัวต่อการทำชั่ว
- ⑪ 13. ความขยันหมั่นเพียร
14. ความอดกลั้น
- ✓ 15. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
- ✓ 16. ความกตัญญูกตเวที
- ✓ 17. ความซื่อสัตย์สุจริต
- ⑫ 18. การทำใจให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส
19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความปราณีตละเสียสละถึวัน
- ⑬ 21. ความรับผิดชอบ

22. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา
24. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน การนอน การขับถ่าย การแต่งกาย และสิ่งคระหว่างเพศ
26. มารยาทในการแสดง การแสดงความรัก การขอร้อง การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การเล่นและการพักผ่อนหย่อนใจ
27. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน สหธรรมมา ใดแก่ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเชื่อเพื่อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ
28. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติความประเพณีนิยม
29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
30. การแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติทางจริยธรรม ระเบียบ กฎหมาย และประเพณี

เพื่อให้เหมาะสมกับชั้นและวัยของเด็ก จึงได้จัดหัวข้อจริยธรรมตามระดับชั้น คือ ชั้นประถมปีที่ 1 - 2 ชั้นประถมปีที่ 3 - 4 และชั้นประถมปีที่ 5 - 6 หลักจริยธรรม ซึ่งจัดให้เด็กเรียนรู้ในระดับชั้นประถมปีที่ 1 และ 2 มีดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของคนไทย
2. ความเมตตา กรุณา
3. ความเชื่อเพื่อเปิดเผยและเสียสละ
4. การรู้จักความพอดีและภูมิใจในของที่มีอยู่

5. การมีสัจจะและความจริงใจ
6. ความรู้สึกมีขอบเขตที่ดี
7. ความขยันหมั่นเพียร
8. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
9. ความกตัญญูต่อกวี
10. ความซื่อสัตย์สุจริต
11. มารยาทในการแสดงความคิดเห็น
12. การทำให้สงฆ์มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส¹

เนื้อหาจริยธรรมทั้ง 12 ข้อ ได้นำไปบูรณาการเข้ากับกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพที่เรียกว่า แผนบูรณาการ ส่วนที่ไม่สามารถบูรณาการเข้าด้วยกันได้นำมาจัดเป็นคาบในการเรียนจริยธรรมต่างหากในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ดูจากหลักจริยธรรมในหลักสูตรประถมศึกษาปีที่พุทธศักราช 2521 แล้วจะเห็นว่าหลักจริยธรรมที่จัดให้แก่วัยเรียนที่เป็นลักษณะจริยธรรมสากล ต่างจากหลักสูตรจริยศึกษา 2503 ในวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหลักธรรมของศาสนาพุทธ

ในการจัดจริยศึกษาให้เป็นไปตามแผนการศึกษาชาติพุทธศักราช 2520 กระทรวงศึกษาธิการให้สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ทุกสังกัด ดำเนินการจัดและสอนจริยศึกษาให้เป็นไปในแนวเดียวกันทั่วประเทศตามหลักการ วิธีการจัดจริยศึกษา และหัวข้อจริยธรรม² แต่หลักสูตรก็เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นอื่นสามารถปรับปรุงหลักสูตรได้ โดยยึดตาม

¹กรมการศาสนา, คู่มือครูจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522) หน้า 7.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2521 ข้อที่ 3 ที่ว่า "เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้"¹ ฉะนั้น การศึกษาสภาพท้องถิ่นในทุกด้านเพื่อจะได้อรรถผลและทราบปัญหาในอันที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นจึงมีความสำคัญและจำเป็นมาก

ลักษณะทั่วไปของเขตการศึกษา 2

เขตการศึกษา 2 เป็นเขตการศึกษาที่ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล จังหวัดทั้ง 4 จังหวัดนี้เรียกว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งอยู่ทางใต้สุดของประเทศไทย 3 จังหวัดคือ ยะลา นราธิวาส และปัตตานี มีพื้นที่ติดต่อกัน ส่วนจังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่แยกไปต่างหาก มีจังหวัดสงขลาคั่นกลางติดกับฝั่งทะเลอันดามัน²

สภาพทั่วไปของเขตการศึกษา 2 หรือจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้

สภาพทางภูมิศาสตร์

มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 14,043 ตารางกิโลเมตร พื้นที่โดยทั่วไปเป็นสันเขา มีที่ราบระหว่างหุบเขาและชายทะเลอันดามันออก อากาศอบอุ่น ฝนตกชุกเกือบตลอดทั้งปี แต่ตกหนักมากในราวกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม มีประชากรทั้งหมดประมาณ 194,076 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพเพาะปลูก เช่น การปลูกผลไม้ การทำสวน.

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2521, หน้า 1.

²เกษม รังสิโยภิญช์, "อิทธิพลของศาสนาอิสลามต่อการจัดการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาค 2 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์, 2519), หน้า 7.

ยางพารา และการประมง¹

สภาพสังคม

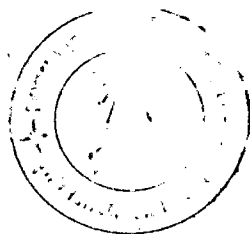
จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจังหวัดที่มีภาพทางสังคม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก การนับถือศาสนา การแต่งกาย ภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวันในการติดต่อกัน ตลอดจนจารีตประเพณี มีลักษณะและแนวโน้มที่เป็นเอกเทศหรือคล้ายคลึงกันกับประเทศเพื่อนบ้านคือ สหพันธรัฐมาเลเซีย สาเหตุที่เป็นดังนี้เพราะมีลักษณะ โครงสร้างทางสังคมคงตัวไปนี้

ภาษา ภาษาของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้พูดกันอยู่อย่างกว้างขวางคือ ภาษามลายูท้องถิ่นแต่แตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด จังหวัดที่มีประชาชนพูดไทยได้มากที่สุดคือ สตูล และจังหวัดที่พูดภาษาไทยได้น้อยที่สุดคือ จังหวัดนราธิวาส "ตามสถิติปี 2503 ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 5 ขวบขึ้นไปมีถึงร้อยละ 70 ที่พูดภาษาไทยไม่ได้ ประชากรที่พูดภาษาไทยได้ส่วนใหญ่เป็นพลคาและข้าราชการ

ศาสนาที่คนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นับถือมากที่สุดคือ ศาสนาอิสลาม จากสถิติปี พ.ศ. 2517 ประชากรในจังหวัดยะลานั้นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 60 จังหวัดปัตตานีร้อยละ 79 จังหวัดนราธิวาสร้อยละ 80 และจังหวัดสตูลร้อยละ 83 ที่เหลือนับถือศาสนาพุทธและอื่น ๆ²

¹ เขตการศึกษา 2, พัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา 2 (ยะลา : โรงพิมพ์เขตการศึกษา 2, 2522), หน้า 2.

² อภชาติณี เปรมโยธิน, "กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยในภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 102.

ชนบทรวมเนี่ยนประเพณี

เนื่องมาจากจังหวัดชายแดนนี้มีภูมิลาเนาทางไกลกับเมืองหลวงหรือเพื่อนชาวไทยด้วยกัน แต่อยู่ใกล้กับประเทศซึ่งมีวัฒนธรรมแตกต่างกับคนไทย นอกจากนั้นยังมีเรื่องการสมรส ศาสนา ภาษาและการทำมาหากินที่เกี่ยวข้องกัน ทำให้ชาวพื้นเมืองในจังหวัดชายแดนรับเอาวัฒนธรรมจากเพื่อนบ้านใกล้เคียงมาปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่ก็หาเหมือนกันที่เกี่ยวข้องไม่เพียงแต่คล้ายคลึงกันเท่านั้น¹

การศึกษา ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการศึกษาน้อยเมื่อเทียบกับชนส่วนอื่นของประเทศกล่าวคือ "ในปี พ.ศ. 2513 มีจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 48.0 ในขณะที่ของทั้งประเทศมีเพียงร้อยละ 18.2 เท่านั้น"²

จากลักษณะเฉพาะตัวที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมีปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน เช่น ปัญหาของด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา เป็นต้น แต่ละปัญหาก็กเกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ โดยเฉพาะปัญหาทางด้านการเมืองและการปกครอง เป็นปัญหาที่สำคัญมากและส่งผลถึงความมั่นคงของประเทศชาติด้วย สาเหตุของปัญหาด้านการเมืองพอจะสรุปได้คือ

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องประสบกับปัญหาความไม่สงบในทางการเมืองเกี่ยวกับการกบฏและการแบ่งแยกดินแดนตลอดมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2445 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการกระทำของชนกลุ่มน้อยที่หวังอำนาจและประโยชน์ส่วนตน ได้ฉวยโอกาสทำการยุยงประชาชนที่มีการศึกษาน้อย โดยยกเอาเรื่องลักษณะแตกต่างทางศาสนา

002664

¹ภคคินี เปรมโยธิน, "กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยในภาคใต้," หน้า 103 - 105.

²ไซตการศึกษา 2, พัฒนาการศึกษาเขตการศึกษา 2, หน้า 4.

ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและเชื้อชาติมาข้างหน้า¹

ส่วนปัญหาทางด้านเศรษฐกิจนั้น การที่คนไม่รู้นั่งสี่และพูดภาษาไทยไม่ได้มีผลถึงการผลิตควย "ข้อมูลของสภาพพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติระบุว่า ในปี 2519 รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในจังหวัดปัตตานีมีเพียง 3,896 บาทต่อปี ซึ่งเป็นตัวเลขต่ำสุดของจังหวัดในภาคใต้"² ส่วนปัญหาทางด้านสังคมนั้น "ทำให้มีการแบ่งเขาแบ่งเรา คนไทยที่พูดภาษาไทยในชีวิตประจำวันกลายเป็นคนละพวกกับคนที่พูดภาษามลายู ความร่วมมือระหว่างกลุ่มหายไปขาดความไว้วางใจกัน"³

ในด้านการศึกษา นั้น เขตการศึกษา 2 หรือจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วคือ อัตราการรู้หนังสือของประชากรในเขตนี้ต่ำสุดเมื่อเทียบกับประชากรส่วนอื่นของประเทศ และมีอัตราการตกต่ำชั้นสูงสุด "ตามสถิติปี 2520 มีเด็กตกชั้นถึงร้อยละ 33 และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเมื่อเทียบกันแล้วก็ต่ำกว่าเด็กที่พูดภาษาไทยในชีวิตประจำวัน"⁴ ทั้งนี้มีมูลเหตุที่พอสรุปได้ดังนี้

1. ชาวบ้านไม่นิยมส่งลูกหลานเข้าเรียนตามหลักสูตรของทางราชการ เรียนทางศาสนาเป็นหลักมีหน้าที่ตากว่า เพราะสังคมยอมรับ และบางคนยังเข้าใจว่าภาษาไทยเป็นภาษาทางศาสนาพุทธจึงส่งลูกไปเรียนโรงเรียนเอกชนเป็นส่วนใหญ่

2. เด็กที่เข้าเรียนใหม่ ๆ จะพูดภาษาไทยไม่ได้ ต้องมาฝึกฝนภาษาก่อนอย่างน้อย 1 ปี และจะพูดภาษาไทยเฉพาะในห้องเรียน เมื่อสำเร็จแล้วก็ไม่ได้ฝึกฝนภาษาไทยต่อ จึงทำให้ลืมภาษาไทยได้ง่าย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ทัศนีย์ เปรมโยธิน, "กระบวนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้," หน้า 114.

² เขตการศึกษา 2, พัฒนาการศึกษาระดับการศึกษา 2, หน้า 7.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

3. สถานศึกษามีไม่ทั่วถึง ในท้องถิ่นไกล ๆ ออกไป
4. การขาดแคลนครู ครูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ไม่สอนในท้องถิ่น เมื่อมารับราชการแล้วมักจะขยายกลับภูมิลำเนาเดิม
5. เกิดอกรหว่างการศึกษา เพราะอายุครบเกณฑ์ประกอบด้วยประเพณีท้องถิ่นที่สนับสนุนให้สตรีแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย จึงมีนักเรียนสตรีไม่ยอมออกจากอกรกลางคืนเพื่อไปแกลงงาน¹

* ส่วนปัญหาในค่านหลักสูตรนั้น เนื้อหาของหลักสูตรส่วนกลางไม่ครอบคลุมของความศอกการของสังคมชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ แต่เป็นเนื้อหาที่ครอบคลุมของความศอกการของสังคมชาวพุทธ เช่น พุทธประวัติ ศีลธรรมของพุทธศาสนา หรือประวัติศาสตร์ของชาวไทยพุทธ เช่น ประวัติ ศีลธรรมของพุทธศาสนา หรือประวัติศาสตร์ของชาวไทยพุทธ เช่น ประวัติศาสตร์กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา เป็นต้น²

ปัญหาที่กล่าวมาในเรื่องการศึกษา เป็นปัญหาของการศึกษาทั่วไป ส่วนปัญหาค่านจริยศึกษานั้น นอกจากจะมีสภาพปัญหาเหมือน ๆ กับปัญหาการศึกษาทั่วไปดังกล่าวนั้นมาแล้ว จริยศึกษายังมีปัญหาละเอียดลงไปอีก เพราะหลักสูตรจริยศึกษาคั้งแต่เดิมมาเป็นการเรียนศีลธรรมและจะเป็นในลักษณะศีลธรรมของศาสนาพุทธ แต่นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แม้หลักสูตรจริยศึกษาประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 จะมีหลักของเนื้อหาวิชาเป็นจริยธรรมที่เป็นสากลไม่ใช่ศีลธรรมของศาสนาหนึ่งศาสนาใด แต่ความเชื่อและทัศนคติที่ไ้รับมาด่อน คงเป็นการยากและต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹พ.อ. เปลี่ยน ศรีรัตน์, "ปัญหาการเมืองและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้" (วิทยานิพนธ์เสนอวิทยาดัการพัฒนาก, 2511), หน้า 15 - 16.

²อารง สุทธาศาสตร์, ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดภาคใต้ (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2519), หน้า 239.

ในการจัดการศึกษาของเขตการศึกษา 2 นั้น หลักสูตรก็ดี แผนการสอนก็ดี หนังสือเรียนก็ดีที่สร้างขึ้นสำหรับใช้กับคนส่วนใหญ่ของประเทศ เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนในภูมิภาคนี้จะต้องปรับปรุงหลักสูตร แผนการสอนและหนังสือเรียนเพิ่มขึ้น¹ ไม่งั้นนั่นจะเป็นปัญหาในเรื่องความไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น ตัวอย่างเช่นปัญหาการสอนจริยศึกษา ซึ่ง อารง สุทธศาสตร์ กล่าวไว้ว่า

สมมุติว่า เด็กดีของบิดามารดาต้องกรูมทวนก่อนลาไปนอน เพียงแค่นี้ก็เป็นภาระสร้างความอึดอัดให้แก่เยาวชนมุสลิมแล้ว เพราะมุสลิมจะไม่ยอมกรูมไปไหนเลย ใ้กฎการสลามแทน ฉะนั้นเนื้อหาที่ควรจะต้องสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นจึงควรให้ว่า เด็กดีของบิดามารดาควรจะประสานมือกับทวนก่อนลาไปนอน²

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองในเขตการศึกษา 2 จึงเป็นผลที่ก่อการพัฒนากการศึกษาของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก และจะเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหาอื่น ๆ ในจังหวัดชวบแคณภาคใต้ที่กำลัง เป็นปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งของชาติ ทั้งในอดีตที่ผ่านมาและในขณะนี้ อันจะส่งผลถึงความสงบสุขและความมั่นคงภายในชาติต่อไปด้วย

* วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการสอนจริยธรรมในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองในเขตการศึกษา 2 เกี่ยวกับตัวครูผู้สอน การเรียนการสอน ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพท้องถิ่นซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นรวมทั้งข้อเสนอแนะของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอนจริยศึกษาในเขตการศึกษา 2

¹เขตการศึกษา 2, พัฒนาการศึกษาในเขตการศึกษา 2, หน้า 15.

²อารง สุทธศาสตร์, ปัญหาความขัดแย้งในสี่จังหวัดภาคใต้, หน้า 240.

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาปัญหาการสอนจริยธรรมของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองในเขตการศึกษา 2 ในขอบข่ายดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเฉพาะเกี่ยวกับตัวครูผู้ทำหน้าที่สอนจริยศึกษา
2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัด

จริยศึกษาในโรงเรียน

3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ
4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน อุปกรณ์การสอน สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ตลอดจน

การวัดผล

5. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมประเพณีที่มีผลต่อการจัด

จริยศึกษาในโรงเรียน

6. สำนวนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของครูในการแก้ปัญหา และปรับปรุง

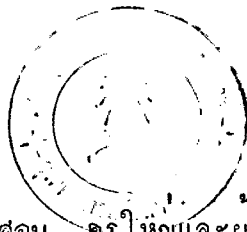
การเรียนการสอนจริยศึกษาในเขตการศึกษา 2

สภาพปัญหาดังกล่าวศึกษาจากตัวอย่างประชากรของโรงเรียนระดับประถมศึกษาทุกสังกัดในเขตการศึกษา 2 จำนวน 160 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 1088 โรงเรียน¹ ยกเว้นโรงเรียนที่สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งไม่สามารถจะเก็บรวบรวมข้อมูลได้ เพราะอยู่ในถิ่นทุรกันดาร และเสี่ยงอันตรายเกินไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบปัญหาการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและ 2 ในเขตการศึกษา 2

¹เขตการศึกษา 2, ประเภทโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 2 สถิติพ.ศ. 2521. (อค์สำเนา).

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ครูใหญ่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
ในเขตการศึกษา 2 นำผลการวิจัยมาแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนจรรยาบรรณต่อไป

ขอตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าผู้ตอบแบบสอบถาม คือครูผู้ทำหน้าที่สอนจรรยาบรรณชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและ
สองในโรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดในเขตการศึกษา 2 ให้คำตอบเชื่อถือได้และตรงกับ
ความเป็นจริง

คำจำกัดความ

จรรยาบรรณ "คือแนวทางความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่า
พึงประสงค์"¹

จรรยาบรรณ หมายถึง วิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 หมายถึง หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ
ประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2520

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่สอนจรรยาบรรณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในเขต
การศึกษา 2 ทุกสังกัด

เขตการศึกษา 2 หมายถึง เขตการศึกษาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการแบ่งไว้ 12 เขต
เขตการศึกษา 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล

¹ อำนวย ทะพิงค์แก, และ ชัยน วรชนะภุคิ, "จรรยาบรรณในสังคมไทยในทัศนะ
ของนักการศึกษา," : 2.